

બનામે ખુદા.

ધી ક્વીન અલેક્ઝાન્ડ્રા થીએટર કંપની
ઓફ લખનૌ.

ચંદ્રાવલી

ઉર્ફે Key No. 71

અસમતકી દેવી.

નાટકનાં ગાયનો.

રચનાર

મુનશી અહેસન.

414

છયાબી પ્રસિદ્ધ કરનાર

પ્રોપ્રાયટર આર્થર હુસેન,

મુ. લખનૌ.

ફીમલ ચાર આના.

૮૫૮૨

સંવત ૧૯૭૭.

સને ૧૯૨૧.

આવૃત્તિ ૧ લી.

પ્રત ૫૦૦.

શ્રી લક્ષ્મી વિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ (પ્રા.ચ)માં દેસાઈ
રાયચંદ છગનલાલે છાપી. ઠે. રતનપોળમાં નગરશેઠની
મારફીટ અમદાવાદ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૮૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ યંત્રાપના

વિષય ૬૪૬૮ : ૨-૪ ૪૬૮

બનામે ખુદા.

ચંદ્રાવલી

ઉર્ફે

અસમતકી દેવી.

નાટકનાં ગાયનો.

અંક પહેલા.

૧

રાજા જોખન બરસન લાગે,

રાજા જમજમ ચમ ચમ ચમકે તાજ;

છત્ર શીશ પર ધુમ ધુમ તન હમકત ચમકત શીલક ફલકપર ધુમ

તન મન નાદીર નાદીર સુખડા જગ જગ મુગટ પીકટ.

બરતર સરવર આસમાન તકે ધાગ ધાગકા હંકા કળ કળ,

અંદ્ર શાંતતક તકેલે જાત મુખ આસમાન તકતા.

૪

૨

કયસા સુખકા દીખાયા દીન હુયદાતા,
કયા મય ગાઉં તેરા ગુણુ રે દાતા;
તેરી કીરતીન બખાણી બયરે દાતા,
માલો દૌલત બહો હસમત ઇંજત સોકત સાન.
કુદરત તાકત ઇંજત હુરમત દીધ હુય સલ ઇંસ આન,
તિરી કીરતી ન બખાણી બય.

૩

સરદાર દરબારકા મુખતાર સરકારકા,
આયા ખ્યારા રોશન તારા દરબાર ચમકાયા સારા;
ચમકે અખતર ઇંજ લાલકા ખરતર પાયા ચક ખાલકા,
ખંસીવાલા હુરગુનવાલા સખસે આલા ચહુ ગુલખાલા.

૪

જનસે ખરતર સરવર મરદોંકી હુય જાત,
હકને દીધ હુય બહેતર ઉનકો ચહુ સીકાત;
કોવતે હસ માની જનસે ખરતર બવેદાની,
મરદે લાશાની લાશાની ય્યાની દાની શુદમાની.
હસને ખાતે મેરી જાની ઉસને કુદરતબર પહેચાની,

યહ રાજા રાજગુની તું ગુની દાની ઝોર ખુદમાની,
 તુજસા નહી કોઈ દેખા તુજ ગુણકી કયા કરે બડાઈ;
 દેવતા તુજસે હુય હાર જાઈ,
 હુય તોરી ઇજત સકલ જગતમેં ઝોર તુજસે પુરન મનસા.
 જાઉં જાઉં મય છોડાઉં સતપન ઉસકા સખ,
 કયસે જાવગે મહારાજ સની હુય વોધારાજ;
 જાઓ જાઓ મહારાજ સીધારોજ રાજ,
 સમાલો યહ કાજ.

રસ્તા ચલતે ચલતે ઉઠતી ચીડીયા કેપર ગીનતી,
 જીસકો તાકા ઉસકો મારા માગે નહી પાની;
 કુટણી મેરા નામ મકરાહીલા :ઝાસા કરતી જીસકા ખાની,
 ઉસકા ગાતી હું મય એક શીયાની.
 આહા આહા ઓહો ઓહો રાગ સુનાતી આગ,
 લગાતી લાખોં ઉલુ ફાંસે મયને દેકર ખુત્તા ખાલા ધોકા.

યેરી યેરી ફાયસા તેરી અઈ હુય કઝા,
 મુઆ માર ખાયગા ખુબ પીદા બાયગા;
 કયબા કુટણી હુચી નંચી,

મુઆ ઉલુ ખખતી લંગી.
 કયા ખકતી હય દુરની ગોડે લંકા લંગુરની ગોડે,
 ચુપ શેકારા ચુપ આવારા;
 હઠ દલાલા મુઆ રીઝાલા,
 કાલી ભુતની હાહા કુટણી.
 લોકું કે ખહેકાને વાલી,
 તુજ યહસે રણલોકે કબ ખાતરમેં હુલાને વાલી;
 સરકો મુંડું ચોટી કાદું કાદું તેરે કાન,
 ચલ હટ તેરા મુહ હય કાલા મુઝી યે ઇમાન,
 મય લગંગા તેરી જાન અરે જાજરે શયતાન.

૮

સુનો સરદાર જરા કામ મેરા,
 આકૃત ઉકારિ આઘ લગાઉં ગંગી નામ મેરા;
 ખાલી રહેતા નહી દામ મેરા,
 ઉસકો મારા ઉસકો મારા ઉસ પર વારા તનમન અહાર.
 આસક ખ્યારા લે છુકકારા આલમ સારા ખસ યેચારા,
 જો કોઈ જાને વો પહેચાને ગંગીનામ મેરા.

૯

ખ્યારા ખ્યારા ખના તેરા જોખના,
 ખ્યારા ખના હુલારા ખના સીતારા ખના;

રાજદુલારી રાજકુંવારી રાજ સમારી લાસાની બની,
 ખ્યારી ખ્યારી બની હય તું દુલહન.
 ખીખી બન દુલહન ખ્યારી બની,
 બની બની હયલાસાની કયા જવાની તેરી બની;
 આહા આહા વાહ વાહ વાહ કયા ખ્યારી ખ્યારી સુરત,
 રંગીલી રસીલી નુકીલી છબીલી નુકીલી,
 તું હય મોહના તું હય સોહના તું હય સાજના.

૧૦

તું ટોના કયસા યહ મારા તુંને,
 સુંદર ગુની નહી દેખા હય ખ્યારા હમારા તુંને;
 દાવર ખ્યારા દીલબર ખ્યાર અફસર ખ્યારા સરવર ખ્યારા;
 સુલતાન વો આલી દરબારકા વાલી દેખા મેરા ખ્યારા ન તુંને.

૧૧

દહી વાલીકા તોર દીખાના લટકા બના બના દીખા,
 મદલરે નેના અંદર બદના લકર લટકા ઓર ખટકા;
 ચલો ચલો સહેલીયાં વહા બના.

૧૨

મેરા તન મન બની પુજરાય ગયેરે,
 તરપત હું મય વેડે દરસ ખીનારે;
 મોહે આગ ખીરહાકી લગાય ગયોરે,

લોરા લોભી કુલકા કલી કલી રસ લે,
કાંટા લાગા પ્રેમકા ફેર ફેર દુખદે.

૧૩

કહીં વો ખાકપા ગરદેખ પાતે અપની આંખોસે,
સુતો સુરમેકી જગાહ ઉસકો લગાતે અપની આંખોસે;
તેરે બીમાર કુરકતકા શનમ આંખોમે દમ આયા,
મુનાસીત થા કે ઉસકો દેખ બાતે અપની આંખોસે.
બુલાતા તુ અગર હમકો કસમ હય તેરે કદમોકી
કોઈ આતા હય પેરાંસે હમ આતે આપની આંખોસે;
હમે નગીરકા દસતા ગયરકે હાથોંસે કયું લેખ,
અગર આંખે દીખાનાધી દીખાતે અપની આંખોસે.

૧૪

છાન નગરકો છાન સગરકો રાહ બીદેશકી હમને ધરી,
રામ નગરકો રામ સાગરકો રામનાથ પીતા હય સગર;
ભૂતેં રહેંગે તોપ્રીર આઈંગે દરશન પાવેંગે નગરી,

૧૫

સુંદર સરજનવા સાંધરે સાંધરે મનભાંધરે,
નીશદીન તુમરો ધ્યાન ધરત હું આનમીલે રખ સાંધ

૧૬

મમલે ગોરી હમરી બાત તનમન તુપે વાડં,
તુજપર ધન નીસાડ હુખવા ટાડ નારી બીસાડ;

માનલે ગોરી બતીયા મોરી છતીયા આન લગોરી,
હય હાથ તમરે કાજ આવે નહી લાજ.
મોહેબીના બીરજકી નારીકા કેાન અનારીકો,
હાથ ઠારે સખી તીરયા જાનકે.

૧૭

હો તુમપર બીરજનાથ પેઠાયો આતમજ્ઞાન સીખાવન આયે,
આપકી પુરખ આપકી નરનારી આપકી ગુરૂ આપકી ગીરધારી
આપહી પીતા આપહી માતા આપહી લક્તી આપહી પ્રીરાતા,
આપહી પંડીત આપહી જ્ઞાની આપહી રાજા આપહી રાની

૧૮

જારે જાના હય મોહે કેા તુને કયા,
બદકારી અચારીસે બેચારી કેા ન સમજારે;
ઉલટા સુલટા ન સીખા ન પઢા ન બતીયાં.
ન દીખા ગતીયાં જારે જારે ઓ આચારે નાકારે બીચારે

૧૨

જીયા દુખ પાવન લાગેરી માતા કરો કીરપા,
અબકી બાર ખુલપે હજારી ચાહે સો હો શીક્ષા;
તુમરે ચરનપર શીશ ધરે હું દયા દયા કરો માતા.

૨૦

લજીયા રખલે ઓ શંકર દાતા હય તુ સખકા દુખહર.

પતિ વરતકો છુ ન શકે ક્યસાહી હુઃખ હોવે મુજપર;
તીન લોકમેં નામ કહ મય સતવંતી સમજો માદર.

૨૧

એક એક દીનમેં ખીસ ત્રીસ હંડે દેતી,
બથે સેતી ખ્યારી મુરગી ચુરાકર મય લાયા;
કોકો કોકો ખુકકો કોકો કોકો ચુચદ બાકે ઘર લાયા,
ચલે સફરમેં કસકે લગોંટા હાથમેં લેકર.
કુંડી સોટા નીરમળ લંગકા પીકર લેટા,
લાયા તાળ માલ સાથ બની ખુબ ખાત;
વાહ વાહ બનદા ઘરમેં સોયગા મુરગા ઇસકા રોયગા કુકડુ કુ

૨૨

લો કુલ બની લે લો લો કુલ બની લેલો,
કુલનમેં કુલ ચમેલી નરગીસ બડી રસીલી;
ગજરે સોહાની લે લો,
માલન હું છેલ છબીલી કુલોંસે મય રંગીલી.
ચપા હય નામ ચારો,
લોહાર મેરા ચારો હીંમત ન અપની હારો;
ઝટપટ નીકાલો પયસા ખીસે મેં હાથ ડાલો.

૨૩

ગજરા બેચનવાલી નાદાન યહુ તેરા નખરા,
કુલોંકી ડાલી હય તોરી નીરાલી આંખુમેં હય કયસી લાલી

કહીં લડગઈ કહીં અડગઈ યહુ તેરા નખરા,
નાજ દીખાકે અનદાજ દીખાકે નેકોમે કયસે તુ આવે,
અરી ચલરી નહી ચલરી યહુ તેરા નખરા.

૨૪

ચલો મીલકર સખ ગુલસનમે ફીરે હમ સારીયાં,
હય નારીયાં ગુલકારીયાં હય અમન ગુલઝરીયાં;
સખ સખ નારીયાં ખારીઆં ચલો બાંકી અદા અલખેલીયાં,
રંગીલી સુખ ખેલીછ લેલે દીલદારીયાં.
બઈ બુઈ ખેલા ચમેલી ઓર કયસી ફુલવારીયાં નારીયોં
દેખો મહુકે ખુલખુલ બાગમે આઈ ખારી સાહબાદી;
બન સખકી બારીઆં.

૨૫

તુમ કોન તુમ કોન તમ કોન હો સાહબ આય કહાંસે,
કીસે હય પહેચાન હય વહેસદ;
ગભરાયે ગભરાયે ગભરાયે હો વહેસદ છાઈ,
હય મુ'યર કયસે સો હેરાન.
અયસા હો સાહબ સોકતવાલે ફીરતે કયુ' હો મતવાલે,
ખોલીછ લોલે ભાલે;
આપ જનાનેમે આયે નો બાગકી સમર -
કયસે દર આએ ગુસ આએ હો બન્દીસ બયરકો.
મોજ કે શાની બરાએ નો રૂપકી લહેરકો,
હસ છુ નસખ ઓર નામ મુખારક ખતલાઓછ સાન;

૧૨

૨૬

અરે માન જાઓરે દુની હોગી તોરી સાન,
કર જોરે હમ પહીયાં પડેરે ચલકે વહાં મહેમાન હો,
માનવ જાવ.

રાની કરે મહેમાની તોરીરે નીડર ઇધર ચલે આવ,
વહાં કયા હય જો ચાહો એજી જાઓ એજી આઓ.

૨૭

કયસી તુ નાદાન કીસકુ કરતી હય હલકાન,
દેખી તેરી આનખાન ઓ મસ્તાની;
ચલ ચલ ઓ કંગાલ જરા મુંડ અપના સંભાલ,
મયને જાને સખ અફાલ તેરે શયતાની.
કરતી હય અઈયારી દેખી તેરી ચહ મજ્જારી,
મુજકો દેતી હય કયાં ખારી કરકે મહેમાની;
હય મુઝકો ઘર જાના તુજકો મયને જખ પહેચાના,
તુજસે ડરતા હય જમાના ડાયન મસ્તાની.
નહિ જવાની માઝા ઢીલા કયસા હયતુ ખીલા,
તેરા સારા મકરૂહીલા મયને પહેચાના;
મરદોંકા કયું જામા પહેના દોષી ઓર અમામા,
ખનજા અના છુ છુ મામા પીસાકર દાના.
ચીકના ચોરા હટા કટા ઉલ્લુકા હય પઠા,
હમસે કરને આયા ઠઠા દીલમે કયા ઠાના;

દેખો યહ કરીના કોઈ બેસક હય કમીના,
કયસા તાને અપના સીના દેખો ઈતરાના.

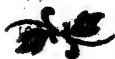
૨૮

દુર દુર નાદાન સારી ઘુમ ડાલી વાલી મેરીજી,
જાન પર આફત આઈ સારી ભારી ભારી;
મત કર હેરાન ખાલી મય હું સુલતાન વાલી,
તું હય ઇનસાનકો ધોકા દેને વાલી.

કરતી કયું જાન જારી માન જારી જાન જારી,

૨૯

જુરી મોરે મનકો સુનાઈ હઝરતને,
ઇધર ઉધર દેખો બહાર આઈ કયસી બાદે સખા;
બાત સુનોજી કહે મન તરસાયે,
કા જાનું કાહે દેશ મોરે સજનાકા છુટા;
ખ્યારે હો આ ગયે ઘરકી જીવરવા પાવે દુઃખ,
કાહે યહાં ચલે આચ્છે આપ કીયા હયશાન મોરેપર.

અંક દુસરા.

૨૦

મોરા જીઆ તલ. મલ કર પ્યારી શાન,
 મોહિ નજર પડત તોરી ન્યારી સાન;
 મેરી જાન મેરી જાન હું મય તરસાની હયરાન જાનકો,
 કયું કલ્પાવે જોલ સુનાવે પ્યારી સાન.
 તન મન વારા તુમપર સારા હરદમ રોવત જાર જાર,
 હું જાનીઆર ખીદમત ગુઝાર તુ કરદે મોરી બારી સાન.

૩૧

હય જો અછુંસે તો અરમાને વીસાલ અછા હય,
 જો રહે આપકે દીલમેં વો ખ્યાલ અછા હય;
 આપકો ગયરસે મીલનેકી મુબારક હો ખુશી,
 ગમ ગલત કરનેકો ચહાં રંજે મલાલ અછા હય.
 બાવફાંઓસે જો ન ફરત હય એહી કહેહો,
 બેવફાઈ કા જમાનેમેં મા આલ અછા હય.

૩૨

કુળાં બનકર મલાલે ખાતીરે મહબુન અયાં કયું હો,
 કોઈએ લી નજબ પુછે કે સરગરમેં કુળાં કયું હો;
 મેરી ગરદીસકે બાએશ રહેતી હય ગરદીસ જમાનેકો,
 રહું જબ મય દુનીયામેં તો હોરે આરમા કયું હો.
 ન દીલ પહેલું મેં જબમી હો તો અસકોમેં લહુ કયસા,
 જો સીનેમેં નસો જમ્મ હોતો આહો મેં છુઆ કયું હો.

માન કરે ના મેરા અબ તુ ખ્યારી જાન જાન જાન,
 તોરે પઘ્યાં લાગુ ગરવા લાગુ માન માન માન;
 તોરે નેનાકે લાગે મુઝે જાન જાન જાન
 જરા અબરૂકી કમાન ખ્યારી તાન તાન તાન.
 અપને હાથોંસી જના દે જાની પાન પાન પાન,
 કયુરી સુનતી નહી કુટે તેરે કાન કાન કાન.

તેરી મેરી જોડી જાની હય ખ્યારી ખ્યારી,
 અલ્લાહ સલામત રખેગા મેરા મહિલા સલામત રખેગા;
 મેરા મુરગા સલામત રખેગા,
 મેરી તેરી સાદી નાસાદી આખાદી ખરખાદી કરેંગેરે,
 જનુ જનુ મય તેરા ચાર જનીઆં,
 દુંગા તોહિ માથેકી પહેજનીઆં;
 સાદી કંઠંગા દુલહા જનુંગા ઘોડે ચડુંગા હાં હાં હાં,
 ઘરસે યહાં કેન ખુદાકે લીએ લાયા મુજકો.
 ઈસી સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુજકો,
 સરપે આંખુપે કલેજેપે લગાઉં તુઝકો;
 આ મેરી મૈયા ગલેસે મય લગાઉં તુઝકો,
 હારે દીલદાર ચાર માનો હસતાર ચાર.
 માનો ગમખાર ચાર માનોજી.

૧૬

૩૫

બારે બારે છેલાની તું બારે,
બારે બ્યારે બ્યારે તું હો બના આરે;
ચકર મારે મેરે દવારે તોલી નપાવે નકારે,
ભટકા શીરે મારે મારે તોલી ન પાવે મનસારે.

૩૬

તન મન ધન ઠંકે કુરબાન બાન,
દુખ જીઆ સુખ પીઆ અરમાન બાન;
બીનતી હુમારી એક માનોજી માનોજી,
મતકર ઇતરે દુખ પીરાન બાન.

૩૭

ગાડી બાડી ઘાંસકો છીલા ઉંચા નીચા ખંદક ટીલા
ઝટપટ ગાઉં મુઝે ભારી ભારી તાન આઇ હય;
બચ્ચે વાલે સુસરે સાલે કરતે હુંગે આહો નાલે,
સર ગમ ગાતા હું લકડી બબતા હું.

સા-સા-સા-સા-મા-મા-મા-મા-પા-પા-પા-પા-દા-દા-દા-દા
તક-તક-તક-તક-ધુમ-ગદ્દા-ગદ્દા-ગદ્દા.

૩૮

સોજ ગમ જબ તને લાગરકો જલાને આએ,
અસકે ખું દીલકી લગી આગ ખુઝાને આએ;
દામને દસ્ત હો ગુરબત મેં કદન બાદે કના,
હુરખશુલા મેરી મૈયતકો ઉઠાને આએ.

જીન્દગીમેં ન મગગ હો તો હય મરના અહસન,
જદ્દ કોઈ ખબરે મોત સુનાને આઝે;

૩૯

ઉંચે ઉંચે જોળનાપરે જીઆ લલચાએ,
તની દેખો હમરી ઓર;
અયસી ગોરી ગોરી છોરી મયને દેખી નહી રામ,
કયસી લોલી લોલી ખ્યારી ખ્યારી કરે ખીસરામ.
ચાંદી જ્યસો રૂપ ચમકે સોના જેસો ગાલ,
નાગ અયસી માથે લટકે ચાકે કરી આ ખાલ;
ગાલ હય પેલે મથરાજીકે હોંઠ કંદુકી ફાંક,
પહીઆ અયસી મોટી આંખે ગાજર જ્યસી નાક.

૪૦

સુન સુન મોરી ખબરીયાં જાન,
ખાંકા જવાન જાની હું મય ઘસીઆરા;
દેખી જો મયને તોરી ખાંઠી સુરતીઆં,
મગ મગ રોકે ડગરીઆં જાન.
લાજું મય પછયાં ખના મોરે સછયાં,
કયસા હું જાની સમરીયા જાન.
એક તો દેહુ તો હે પાઉંકી પયજન,
હુ જે રંગીલી ચુંદરીઆ જાન.
ત્રીજે દેહુ તોરે માથેકી ટીકલી,
છબ દીખલાદે સુરતીઆ જાન.

અંક ત્રીસરા.

૪૧

ચલ તેરી શામત આઈ દુર,
હઠ તુજપર દાવરકી શીટકાર;
દુર મુજકો સમઝા હય મજબુર,
પાસ મેરે આના ના ઝીનહાર ખબરદાર.
ખ્યારી જાન ખ્યારી જાન ખ્યારી જાન,
સુન સુન જાની તોરે કાહે હેરાની;
કયમ્મી કરતી હય નાદાની મોહિ જાનાના,
દુર હો નાકારે જારે જારે ઓ આવારે.
કીસે કરતે હય ઈસારે હય દીવાના-ના,

૪૨

હુઆ કયા રામ રામ રામ,
કુખ ખસ નામ નામ નામ;
ચોર લુટેરે આઝમે મેરી ખ્યારીકું લે ગયે,
ઉઠાઈ ખીપતા ભારી અય સાહબ તું યામ યામ યામ.

૪૩

કલજુગ તેરી ગત હય ન્યારી લેદ ભરમસે ભારી,
રાજકુમારી દામ્મી હુઈ હય ડાકુ કરે સરદારી;
લજબ જગકી સલીને પરધનસે કરી ચારી.

હું દુખીઆરી જરત જીઆ જાયરે,
લટક લટક પીરી રાહ ખાટમેં છુટ ગઈ સખીઆં;
નગર નહિ પાવેરે.

સુંદર મનહર દીલખર આઝોરે,
જીઆ મોરાની સારે હરદમ તુજપર વારે વારે;
મન મારે કબલગ ખેચારે હાય સીતમ યહ કયસા તુજ
પર હાય સીતમ યહ અયસા,
તુજપર હાય સીતમ યહ સરગર દાની.
પ્યારી જાની કરો મહેરબાની જાની જાની મોરે કહરદાની,
સુરત મુરત તોરી લાસાની લાસાની.

સમાકો દેખ મેરે જીકે જલાને વાલે,
જલ ખુજે આપકી ઓઝ કે જલાને વાલે;
ફીકર નેમતકી નહી ફખરહી દૌલત પાકર,
કલી ભુખે નરહો રંજકે ખાનેવાલે.
ખેકસી રાયગી મૈયતપર મેરી ખાદે ફના,
રંજોગમ હુંગે મેરી લાશ ઉઠાને વાલે;
કયદખાનેમેં મેરા હાલે તુ દેખે આકર,
અખ કહા હેં વો મેરો નાજ ઉઠાને વાલે.
નેક નામો મેં જો મશહુર હય તુ અયે અહેસન,
આપ જલતો હુંય તેરે દીલકં જલાને વાલે.

જલસા ખુશહાલીકા દીન ખ્યારા કાદીર ન્યારા હય સારા,
હર ખીછડે ગમકા અખતર અમકા કાયમ રખીઓ દાતારા;
જસ દોરે જગર દીલગન મીલે કુલ આલમકો અરમાન,
મીલે કાદીર ન્યારા નાદીર ખ્યારા હયસારા.
હર ખીછડે ગમકા અખતર અમકા,
કાયમ રખીઓ દાતા.

જહર ખખર.

અમારે ત્યાં દરેક જાતનાં પાન છુટક તથા
જથાખંધ પાન દીક્ષયત ભાવથી મળશે.

લખો:—

દેવીહયાળ પંચમભાઈ પાનવાલા,

ઠે. માણેકચોક—અમદાવાદ.

(પ્રાન્થ) નળખજાર—સુખાઈ.

